

Vukman Péter
Nagy-Britannia és a jugoszláv-görög-
török együttműködés öt éve
(1954–1959)

Mediterrán Világ Symposium IX.

**Az átmenet húsz éve a Mediterráneumban (1956-
1976): nemzeti mozgalmak, dekolonizáció,
demokratizálódás**

Szeged, 2012. november 23-24.

Nagy-Britannia és a jugoszláv–görög–török együttműködés I.

- katonai, védelmi szempontból lehetőség
- első észlelése: Ivo Mallet belgrádi távirata, 1951. november 1.
- Thomas T. Handy missziójának kudarca (1952. nov. 15-20.)

Nagy-Britannia és a jugoszláv–görög–török együttműködés II.

- Miss J. C. Petrie elemzése (1953. január 15.):
 - (1). Jugoszlávia NATO-tagsága
 - „legegyszerűbb megoldás”
 - (2). jugoszláv–görög–török együttműködés a NATO garanciájával
 - (3). jugoszláv–görög–török együttműködés amerikai és brit vagy amerikai, brit és francia garanciával
 - leginkább megvalósítható alternatíva
 - (4). „keleti NATO” létrehozása: Balkán és Közel-Kelet
 - (5). status quo

Az ankarai szerződés továbbfejlesztése és a brit dilemmák

- az ankarai szerződés értékelése
 - „szavakba öntik azokat a sikereket, amiket a paktum [valójában] nélkülöz”
- a szerződés kibővítésének gondolata váratlanul hat
- az amerikai, brit és francia álláspont egyeztetésre szorul: London, 1954. június 11-24.
- a trieszti kérdés megoldása elsőbbséget élvez
- NATO Tanács informális ülése (1954. július 29.)
 - zöld utat adnak Görögország és Törökország számára
- Törökországon keresztül próbálják késleltetni az aláírását
 - a török miniszterelnök állítólagos, diplomáciai betegsége

A Balkán-szövetség belső nehézségei

- A szövetségre lépők eltérő céljai, külpolitikai érdekei, régi sérelmei
- a ciprusi kérdés
- jugoszláv–görög közeledés 1956-tól
- jugoszláv–török kapcsolatok nehézségei
- a „hruscsovi olvadás” légköre
- az el nem kötelezett országok mozgalmában játszott jugoszláv vezető szerep

A szövetség utóélete

- hivatalosan nem szűnik meg
- hipotetikusán később is visszaköszön a brit jelentésekben
- D. S. L. Dobson (1968. december 6):
 - lát az együttműködés feléledésére utaló jeleket
 - a további normalizálódást a ciprusi kérdés függvényének tekinti
 - összességében „nem jelenti azt, hogy a paktum iránt [is] újból érdeklődnének”

Köszönöm a figyelmet!

Vukman Péter

tudományos munkatárs

Szegedi Tudományegyetem

Újkori Egyetemes Történeti és

Mediterrán Tanulmányok Tanszék